

บทที่ ๕

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลของการค้นคว้า และขอเสนอแนะ

บทย่อ

จากผลของการวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลการค้นคว้าอย่างละเอียดในบทที่ ๔ แล้วนั้น พอนำมาสรุปผล อภิปรายผลและเป็นขอเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาและความมุ่งหมาย

หนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง ๒ เล่มนี้ ยังไม่มีผู้ใดทราบว่า มีเนื้อหาสาระสำคัญเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับนี้เพียงไร เพราะแบบเรียนที่ดัดขึ้นจะต้องมีเนื้อหาสาระสำคัญเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน และมีคุณค่าแก่ผู้เรียนโดยตรง

ความมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีดังนี้

๑. สำนวจความสอดคล้องของเนื้อหาในแบบเรียนกับความสนใจของผู้เรียน
๒. สำนวจความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรมในแบบเรียนกับความมุ่งหมายในการสอนภาษาไทย
๓. สำนวจความเหมาะสมของแบบเรียนวรรณคดีไทยตามความคิดเห็นของผู้สอน

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม ๒ ฉบับ เป็นแบบลึกลับและเปิดเผย ฉบับหนึ่งทดสอบกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียน จำนวน ๓๐๐ คน ของโรงเรียนรัฐบาล ๗ โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร อีกฉบับหนึ่งทดสอบมวลประชากรซึ่งเป็นครู จำนวน ๒๕๔ คน จากโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ๑๐๖ โรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร ก่อนนำแบบทดสอบไปใช้จริง ได้ทดลองสอบ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงใหม่แล้ว เมื่อรวบรวมแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามสถิติ ดังนี้

- อีกราวส่วนร้อยละ
- คะแนนรวมแต่ละตอนของนักเรียนและครูแต่ละคน
- ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบเป็นร้อยละ
- ค่าแห่งความสำคัญ
- จัดตารางเปรียบเทียบค่าสถิติ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และครูผู้สอนที่เป็นมวลประชากรครั้งนี้ ปรากฏผลดังนี้

๑. ความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาในแบบเรียน

เรื่องที่คัดเลือกมาบรรจุในแบบเรียนจำนวนทั้งหมด ๒๓ เรื่องนี้ ยังมีเรื่องที่ยุ่เรียนมีความสนใจมากที่สุด เรียงตามลำดับ ๑๑ เรื่องคือ เรื่องนิราศภูเขาทอง ลิลิตตะเลงพ่าย เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนกำเนิดพลายงาม บทละครเรื่องอิเหนาตอนเฝ้าเมือง ภาพยนตร์เรื่องบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา พระบรมราชาในรัชกาลที่ ๕ นวนิยายเรื่องละครแห่งชีวิต สร้อยคอที่หาย ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก และพระราชวิจารณ์ในรัชกาลที่ ๕ ส่วนเรื่องที่ยุ่เรียนให้ความสนใจน้อยที่สุดมี ๔ เรื่องคือ เรื่องคุณย่าเพ็ง เมืองอุทอง พระราชดำรัสในรัชกาลที่ ๖ และจันทบูรปราคา เรื่องอื่นๆ นอกจากที่กล่าวมานี้ ยังมีอีก ๘ เรื่อง ที่ผู้เรียนมีความสนใจพอประมาณ

เรื่องที่ยุ่เรียนเห็นว่าควรจะได้รับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมทั้งในเนื้อหาของเรื่อง คำศัพท์ ภาพประกอบ และกิจกรรมคือ เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนกำเนิดพลายงาม ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก พระราชวิจารณ์ในรัชกาลที่ ๕ บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา และเรื่องสามกรุงตอนขึ้นเส้าหมอก

สรุปแนวความคิดเห็นของผู้เรียนมีดังนี้ ผู้เรียนส่วนมากมีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรเพิ่มเติมคำอธิบายศัพท์ที่ละเอียด มีภาพประกอบ แบบฝึกหัดและกิจกรรมที่น่าสนใจให้มากยิ่งขึ้น และเพิ่มเนื้อเรื่องที่ยังไม่สมบูรณ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตัดจำนวนเรื่องลงอีก คัดเลือกเอาเรื่องที่ทันสมัยและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และให้มีประโยชน์แก่ผู้เรียนทุก ๆ ท่านมากที่สุด

๒. ผลการสำรวจเนื้อหาและกิจกรรมในแบบเรียนที่มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายในการสอนภาษาไทยของครูผู้สอน มีดังนี้

เนื้อหาสาระของเรื่องที่มีส่วนสอดคล้องกับความมุ่งหมายในการสอนวรรณคดีไทยมากที่สุด และมีความสมบูรณ์เกือบทุกด้านเรียงตามลำดับ ๑๕ เรื่องคือ เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย ลัทธิเอาอย่าง กาพย์เห่เรือ นิราศภูเขาทอง กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง นวนิยายเรื่องละครแห่งชาติ ๕ สามกรุงตอน ชินแสหมอกุ สร้อยคอที่หาย ละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก พระราชนิพนธ์ใน ร.๖ - บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา และคำฉันท์ยอเกียรติชวานครราชสีมา ส่วนเนื้อหาสาระของเรื่องที่มีส่วนสอดคล้องกับความมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้นน้อยที่สุด มี ๕ เรื่องคือ เรื่องเมืองอุทอง จกหมายราชทูตไทย คำพากย์รามเกียรติ์ สมุทโฆสชาดก และพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ ตามลำดับ

ส่วนกิจกรรมที่มีอยู่ท้ายเรื่องของทั้งหมด ๒๓ เรื่องนี้ มีอยู่ ๒๑ เรื่อง ที่มีส่วนสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการสอนมากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้คือ กิจกรรมท้ายเรื่อง พระบรมราชาในรัชกาลที่ ๕ ลัทธิเอาอย่าง กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖ จกหมายราชทูตไทย สร้อยคอที่หาย คุณย่าเพ็ง นวนิยายเรื่องละครแห่งชาติ จันทบูรปราศ เมืองอุทอง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ นิราศภูเขาทอง ละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก ละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา ละครเรื่องอิเหนาตอนเผาเมือง กาพย์เห่เรือ คำพากย์รามเกียรติ์ เสภาขุนช้างขุนแผนตอนกำเนิดพลายงาม คำฉันท์ยอเกียรติชวานครราชสีมา ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก และลิลิตตะเลงพ่าย ส่วนกิจกรรมที่เหลืออีก ๒ เรื่อง คือ กิจกรรมท้ายเรื่อง สมุทโฆสชาดก กับสามกรุงตอนชินแสหมอกุ นั้น เป็นกิจกรรมที่มีคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นน้อยที่สุด

๓. ผลการสำรวจความคิดเห็นของครูผู้สอนว่า การคัดกรองเรื่องยาวในวรรณคดีมาเรียนหลาย ๆ เรื่อง กับการเรียนเรื่องเต็มสมบูรณ์ทั้งเรื่องนั้นมีข้อดีและข้อเสียอย่างไรปรากฏดังนี้

การเรียนจากวรรณคดีเรื่องฉบับเต็มสมบูรณ์นั้นเป็นวิธีการดีกว่าเรื่องที่คัดเลือกตัดมาเฉพาะบางตอน เพราะมีค่าแห่งความสำคัญถึง ๗๕.๕๕ % ส่วนเรื่องที่คัดเลือกตัดมาเฉพาะบางตอนมีค่าแห่งความสำคัญเพียง ๕๕.๑๕ % ทั้งนี้จะเปรียบเทียบในค่านความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับและผู้เรียนมีความสนใจจะมีค่าแห่งความสำคัญถึง ๘๓.๕๔ % และ ๗๓.๓๓ % ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบข้อดีกับข้อเสียของการเรียนจากเรื่องเต็มฉบับสมบูรณ์กับเรื่องที่คัดเลือกตัดมาเฉพาะบางตอนนั้นก็พบว่ามีผลดีไปคนละแนว ส่วนข้อบกพร่องก็มีอยู่เช่นเดียวกันทั้งสองวิธี

๔. ผลการสำรวจแนวความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหาแต่ละเรื่องในแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

เรื่องที่มีความเหมาะสมที่ควรจะนำมาใช้เรียนต่อไปนั้นมี ๒ เรื่องด้วยกันคือ เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก ภาพยนตร์เรือ ภาพหอโกลงประพาสธารทองแดง นิราศภูเขาทอง บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมีพระพารา อิเหนา และขุนช้างขุนแผน

เรื่องที่ไม่เหมาะสมบางประการ และควรตัดออกมีอยู่ ๗ เรื่องคือ เรื่องเมืองอุทอง คุณย่าเพ็ง จันทรูปราศ สุมทโฆสชาดก บทพากย์รามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ และสร้อยคอที่หาย ส่วนเรื่องอื่น ๆ นอกจากนี้อยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเสียก่อนจึงจะมีความเหมาะสมใช้เป็นแบบเรียนได้ เช่น นวนิยายเรื่องละครแห่งชีวิต สามกรุง เป็นต้น

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีที่วิจัยแล้ว บางเรื่องมีความเหมาะสมคืออยู่แล้ว และสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน แต่เนื้อหาอีกหลายเรื่อง มีแนวโน้มที่จะต้องเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และยังมีอีกหลายเรื่อง ที่ควรจะต้องตัดออกไป แล้วนำเรื่องใหม่ที่มีความเหมาะสมดีกว่ามาเรียนแทน ซึ่งจะได้อภิปราย ดังต่อไปนี้

๑. ความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อ เนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีไทย

ผู้เรียนมีความสนใจเรื่องประเภทร้อยกรองมากที่สุด ซึ่งมีค่าแห่งความสำคัญถึง ๕๕.๖๔ % ส่วนเรื่องประเภทร้อยแก้ว ผู้เรียนมีความสนใจรองลงมา ซึ่งมีค่าแห่งความสำคัญเพียง ๕๒.๕๓ % แสดงให้เห็นว่าบทกวีร้อยกรองส่งเสริมความซาบซึ้งในรสไพเราะของเสียงกวีเกินกว่า บทร้อยแก้ว จึงทำให้ผู้เรียนมีความสุขเพลิดเพลินมากที่สุด ดังที่ปรากฏอยู่ในผลการวิจัยว่าผู้เรียน เกิดความสนุกเพลิดเพลินมากที่สุดเมื่อได้เรียนบทละคร เรื่องอิเหนาตอนเผาเมือง เสภาเรื่องขุนช้าง ขุนแผนตอนกำเนิดพลายงาม ส่วนเรื่องรองลงไปคือ เรื่องนวนิยายเรื่องละครแห่งชีวิตบางตอน และสร้อยคอที่หาย

สำหรับความสนใจของผู้เรียนเกี่ยวกับบทละคร เรื่องอิเหนา และเสภาขุนช้างขุนแผน ดังกล่าวมานี้ ได้สอดคล้องกับการศึกษาค่านิยมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศจากวรรณกรรมที่วัยรุ่น สนใจ ของ ฉัฐมา อาษาวิรุ ในปริญญาโท ปี ๒๕๑๔ (ฉัฐมา อาษาวิรุ, ๒๕๑๔ : ๒๖) ซึ่งได้สำรวจพบว่า เรื่องทั้งสองดังกล่าวนี้ บรรจุอยู่ในแบบเรียนวรรณคดีไทย เล่ม ๕ ได้รับความสนใจสูงในฐานะบทร้อยกรอง และบทละครเสภา ในผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของคนไทย ซึ่งสะท้อนสภาพของสังคมไทยในสมัย กรุงศรีอยุธยา และยังมีขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่างตกทอดสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ ส่วนบทละคร เรื่องอิเหนา นั้น ผู้ประพันธ์ก็คิดแต่งเรื่องเดิมให้เข้ากับชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทยเช่นเดียวกัน จึงเป็นสาเหตุทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

เนื้อหาและกิจกรรมในแบบเรียนมีความเหมาะสมเป็นที่นาสนใจของผู้เรียนเป็นไปตาม
 สมมุติฐานที่ตั้งไว้ นั้น มีอยู่เพียง ๑๑ เรื่อง คือ นิราศภูเขาทอง ลิลิตตะเลงพ่าย เสภาเรื่อง
 ขุนช้างขุนแผนฯ บทละครเรื่องอิเหนา ภาพยนตร์เรื่อง บทละครคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา
 พระบรมราชาใน ร.๕ นวนิยายเรื่องละครแห่งชาติ สร้อยคอที่หาย ร่ายยาวมหาเวสสันดรฯ
 และพระราชวิจารณ์ในรัชกาลที่ ๕ เรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้แต่ละเรื่องก็มีคุณค่าที่ช่วยส่งเสริม
 ความสนใจของผู้เรียนในทางต่าง ๆ ได้เหมือนกันบ้าง ต่างกันบ้าง ตามเนื้อหาและลีลาของเรื่อง
 แต่สิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนให้เกิดความสนใจได้มากที่สุดก็คือ เรื่องที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง
 เกิดอารมณ์สะเทือนใจ เกิดภาพพจน์ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความเข้าใจซาบซึ้งในคุณค่า
 ของวรรณคดี ได้รับความรู้ทางด้านภาษา มีความเข้าใจต่อชีวิตของสังคมไทยในอดีตหรือปัจจุบัน
 เป็นต้น

ส่วนเรื่องคุงยาพิง เมืองอุทอง จันทบุรีปราศ และสามกรุงฯ ที่ผู้เรียนมีความสนใจ
 น้อยที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องราวที่ไกลอภัยค่าสำนวนเก่า คือใช้ภาษาไทยเดิม
 มากเกินไป ไม่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ที่กำลังเริ่มเรียน เรื่องนี้สร้างปัญหาให้กับครูผู้สอนและนักเรียน
 อยู่ไม่น้อย เพราะสำนวนเก่าทำให้ผู้อ่านเข้าใจยาก อาจตีความหมายผิด ๆ เหมาะที่จะนำไปเรียน
 ในระดับชั้นอุดมศึกษาต่อไป

๒. ผลจากการสำรวจแนวความคิดเห็นของครูผู้สอนก็ปรากฏว่า วิธีการนำเอาเรื่อง
 เดิมฉบับสมบูรณ์มาเรียน กับวิธีคัดเลือกตัดมาเฉพาะบางตอนจากหลาย ๆ เรื่องนั้น ต่างก็เป็น
 วิธีการที่ดีทั้งคู่ ทั้งนี้เพราะว่า การนำเอาเรื่องเต็มฉบับสมบูรณ์มาเรียนนั้น เหมาะสำหรับเรื่องสั้น
 ถ้าเรื่องขนาดยาวก็ควรจะคัดเลือกตัดเอาเฉพาะบางตอนที่ดีเด่นมาเรียนจึงจะเหมาะสมกับเวลา
 และเรียนจากเรื่องเต็มสมบูรณ์ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาของเรื่องติดต่อกันโดยตลอด
 ส่วนการเรียนจากเรื่องที่ถูกคัดเลือกตัดมาเฉพาะตอนก็ทำให้ผู้เรียนได้รับสรรเสริญหลาย ๆ ด้าน
 เพราะได้เรียนหลายเรื่อง ในเวลาเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะนำทั้งสองวิธีนี้มาใช้ในการ
 คัดเลือกเนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดี

เนื้อหาและกิจกรรมในแบบเรียนวรรณคดีไทย ทั้ง ๒๓ เรื่องนี้ ยังมีความเหมาะสมเป็นที่
 สนใจของผู้เรียนอยู่ ๒๑ เรื่อง ส่วนอีก ๒ เรื่องคือ สมุทโฆษชาดก และสามกรุง นั้น

ยังไม่เหมาะสม คงจะเป็นเพราะเนื้อหาและกิจกรรมในเรื่องสมุทรโฆษชาดก เป็นเรื่องของนามธรรม ซึ่งแสดงออกมาในรูปของปาฏิหารย์ ผู้เรียนยุคใหม่เชื่อมั่นอยู่ในวิทยาศาสตร์ที่พิสูจน์ความจริงได้ จึงไม่ค่อยศรัทธาเลื่อมใสในเรื่องนี้ ส่วนเรื่องสามกรุงตอนขึ้นเสกหมอบุ เป็นเรื่องอิงประวัติศาสตร์ และแสดงถึงอิทธิพลของโหราศาสตร์เข้ามาแทรกด้วย ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนหมดความสนใจในเรื่องทำนองคาคณัน หรือคาคะเน เช่นเรื่องนี้

๓. ลักษณะของแบบเรียนที่เหมาะสมควรจะต้องประกอบไปด้วย เนื้อเรื่องที่ ความยากง่ายของภาษา เหมาะสมกับวัย และความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งมีกิจกรรมที่จะสนองความต้องการของผู้เรียนด้วย เพราะการคัดเลือกเนื้อหาสาระสำคัญของแบบเรียนนั้นจะต้องยึดหลักความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นแนวปฏิบัติ ความจริงแล้ววรรณคดีไทยมีมากมาย ทั้งเรื่องสั้น และเรื่องขนาดยาว ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีความจำเป็นต้องคัดเลือกมากมายเพียงพอทีเดียว ที่ผู้เกี่ยวข้องกับ การคัดเลือกเรื่องวรรณคดีจะได้มีโอกาสเลือกเรื่องที่ดี มีคุณค่าเหมาะสมกับผู้เรียน ดังที่ ชำรง บัวศรี ไก่กล่าวไว้ในหนังสือทฤษฎีหลักสูตร ตอน ๒ (ชำรง บัวศรี, ๒๕๐๔ : ๒๑ - ๒๒) ว่า "หลักในการเลือกเนื้อหาวิชานั้นจะต้องยึดหลักเกี่ยวกับความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักสำคัญประการหนึ่ง เพื่อเป็นการสนองความต้องการของผู้เรียน" ดังจะเห็นได้ว่าในจำนวน ๒๓ เรื่อง ที่บรรจุอยู่ในแบบเรียนวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีอยู่ ๔ เรื่อง ที่ผู้เรียนให้ความสนใจน้อยที่สุด

คือเรื่องคุณยาเพ็ง เมืองอุทอง จันทบุรีปราศ และสามกรุง ฯ ซึ่งเรื่องทั้ง ๔ นี้ใช้ภาษา
 ที่เขียนออกมาในรูปถ้อยคำ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจยาก ทั้งเรื่องคุณยาเพ็งและจันทบุรีปราศ ก็ใช้
 ถ้อยคำสำนวนแบบโบราณ ซึ่งผู้เรียนไม่เคยได้ยินมาก่อน แม้แต่ครูผู้สอนรุ่นนี้ก็ไม่เคยได้พบมาก่อน
 เช่นกัน จึงเกิดเป็นปัญหาทั้งผู้เรียนและผู้สอนที่จะต้องช่วยกันตีความหมายของสำนวนภาษาโบราณ
 ซึ่งไม่แน่ว่าจะเข้าใจถูกต้องทุกคนเสมอไป คงมีอีกหลาย ๆ คนที่ตีความหมายผิด และครูก็พลอย
 สอนผิดไปด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง และไม่เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดี

ฉะนั้นการเลือกเนื้อหาที่นำมาเป็นแบบเรียน ไม่ควรจะคัดเลือกเฉพาะเรื่องเก่าที่ใช้
 สำนวนภาษาไทยเดิม เช่นเรื่องจดหมายราชทูตไทย และคุณยาเพ็ง ซึ่งไม่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่
 อย่างยิ่ง ซึ่งที่จริงแล้วควรจะได้ดำเนินการเขียนเรื่องขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับพัฒนาการและความคิด
 ของเด็กรุ่นใหม่ในปัจจุบัน สำหรับสำนวนโวหารในการเขียนเรื่องแต่ละเรื่องนั้นไม่เคยมีนักประพันธ์
 หรือกวีผู้ใดคำนึงถึงอย่างจริงจังว่าจะเหมาะสมกับวัย และเหมาะสมแก่การเรียนรู้ทำความเข้าใจ
 ของผู้เรียนเพียงใด ยังไม่มีใครศึกษากันจริงจังว่าคำใดผู้เรียนเข้าใจและไม่เข้าใจ แต่ไหน
 ส่วนใหญ่ที่เขียนกันก็มุ่งภาษาของวิชาการเป็นหลัก

ส่วนเรื่องเมืองอุทอง และสามกรุง ฯ ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับโบราณคดีและประวัติศาสตร์
 สำนวนภาษาก็สละสลวยดี แต่ผู้เรียนไม่เกิดความซาบซึ้งถึงคุณค่าของวรรณคดี และไม่เกิดอารมณ์
 สะเทือนใจแก่ประการใด จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจเรื่องดังกล่าว อันเป็น
 สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวรรณคดีไทย

วิธีการที่ดีที่สุด ที่จะทำให้นเนื้อหาและกิจกรรมของเรื่องมีคุณค่านั้น จะต้องมุ่งปลูกฝัง
 ในเรื่องอุดมคติแก่ผู้เรียน และส่งเสริมค่านิยมในการอ่านให้มามากพอ วิธีการทำเน้นเนื้อหาควร
 มุ่งให้ความเข้าใจที่ถูกต้อง (Concept) และให้ความรู้และทักษะที่เหมาะสมแก่วัยของผู้เรียน
 และเห็นคุณค่าของวรรณคดีอย่างถูกต้องมีประโยชน์ต่อตนเองในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้เป็นหน้าที่
 ของครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคัดเลือกเรื่องในแบบเรียนวรรณคดี โดย
 คัดเลือกให้ได้เรื่องที่มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษาค้นคว้าและวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนขอเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแบบเรียน และการวิจัยค้นคว้า ดังต่อไปนี้

ก. การปรับปรุงแบบเรียน

๑. หากจะมีการจัดทำแบบเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ใหม่ ควรจะได้นำผลของการวิจัยครั้งนี้ไปร่วมพิจารณาด้วย เพราะการวิจัยแสดงว่า ลักษณะของแบบเรียนที่ดีนั้นจะต้องมีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับบุคลิกภาพและความสนใจของผู้เรียน จะต้องมีส่วนสร้างเสริมความพอใจ และให้ความรู้กับทักษะที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน

๒. เนื้อหาสาระสำคัญในแบบเรียนต้อง เป็นเรื่องที่ช่วยส่งเสริมในด้านศีลธรรมจรรยา ใฝ่ดีพอ ๆ กับที่จะ เป็นเรื่องให้ความสนุกเพลิดเพลินแก่ผู้เรียน

๓. กิจกรรมของแต่ละเรื่อง ควรจัดให้มีแบบฝึกหัดทบทวนเรื่องและแนะนำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจัง

๔. หนังสืออ่านประกอบ ควรแนะนำเฉพาะหนังสือที่มีอยู่อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เพื่อสะดวกในการค้นคว้าเพิ่มเติม

๕. ควรจัดให้มีหนังสืออ่านนอกเวลาควบคู่กับเรื่องที่เรียน และให้มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกันกับเรื่องที่น่ามาเรียน

ข. การวิจัยเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

๑. ควรศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนอื่น ๆ เช่น อาชีวศึกษา และโรงเรียนฝึกหัดครู เกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน หรือศึกษาเนื้อหาเพื่อหาความเหมาะสมในวิชาอื่น ๆ ต่อไป

๒. ควรจะได้มีการวิจัยซ้ำ โดยขยายขอบเขตของการวิจัยให้กว้างออกไปสู่ส่วนภูมิภาค เพื่อเปรียบเทียบข้อแตกต่าง หรือข้อที่เหมือนกัน

๓. ควรศึกษาและ เปรียบเทียบผลการวิจัยเรื่องนี้ระหว่างกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชาย

กับนักเรียนหญิง หรือนักเรียนในแผนกวิทยาศาสตร์กับแผนกศิลปะ หรือแผนกทั่วไป

๔. การศึกษาเกณฑ์วรรณคดีแบบฉบับ (Classical Literature)

เพื่อให้

เป็นหลักในการพิจารณาเนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีต่อไป